

SINDROM ODVISNOSTI OD ALKOHOLA

Janja Milič

PBI, Oddelek za zdravljenje odvisnosti

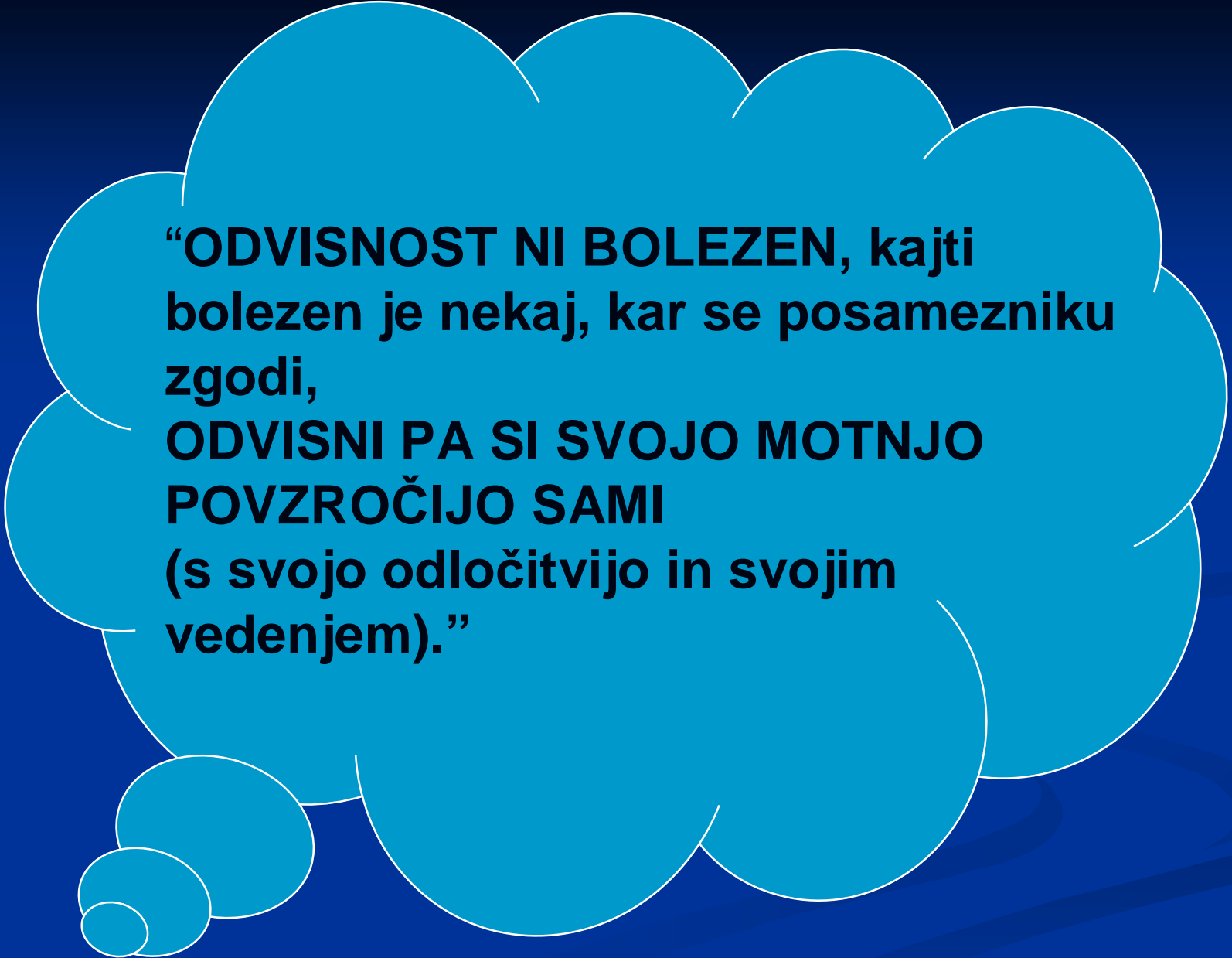
Kaj je PSIHOAKTIVNA SNOV?

Zakaj ljudje uživajo PAS?

- n da bi se počutili dobro
- n da bi se počutili bolje

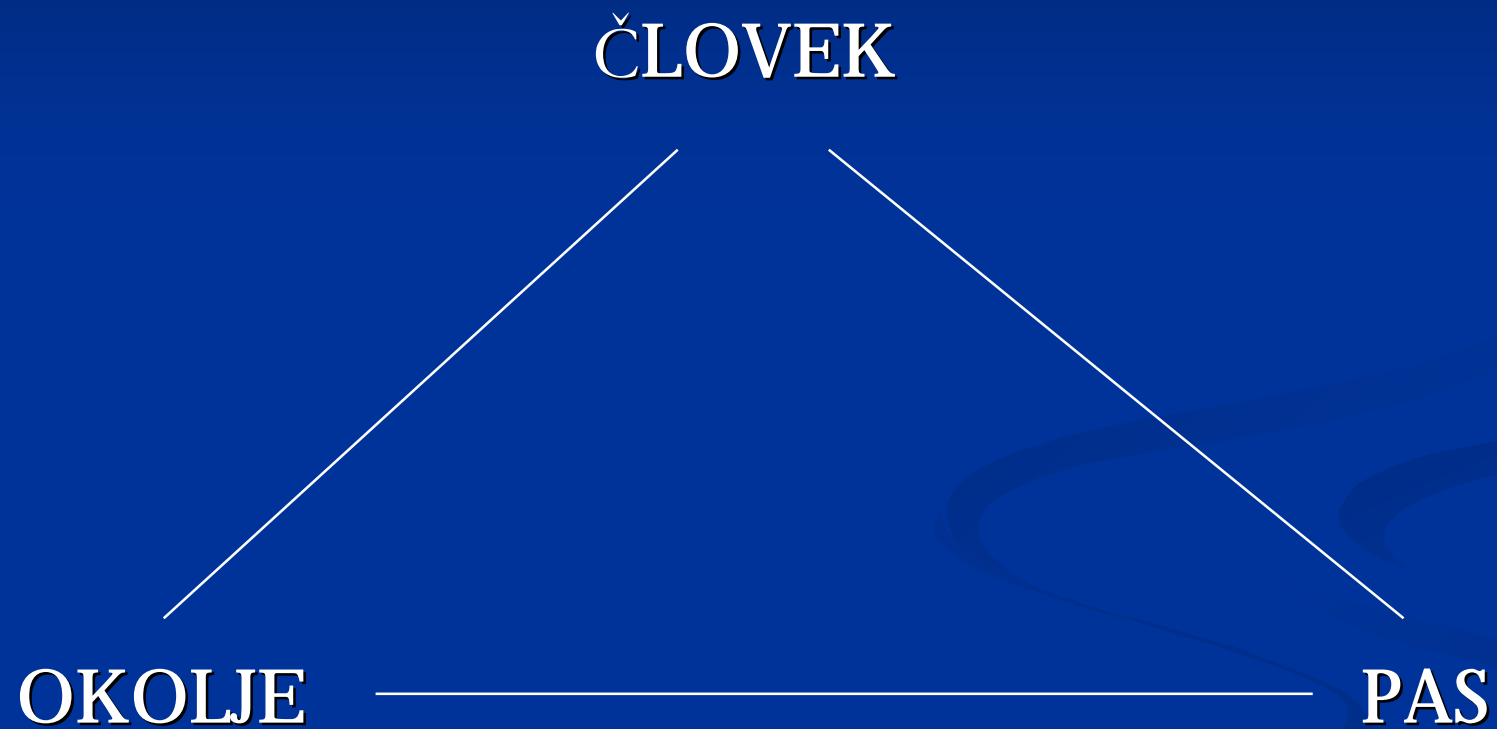
Kako jih dobimo?

- n kupimo legalno (alkohol, tobak, kofein, hlapila)
- n kupimo ilegalno (THC, opiat, kokain)
- n dobimo na RP (BZO, MTD)

**“ODVISNOST NI BOLEZEN, kajti
bolezen je nekaj, kar se posamezniku
zgodí,
ODVISNI PA SI SVOJO MOTNJO
POVZROČIJO SAMI
(s svojo odločitvijo in svojim
vedenjem).”**

ODVISNOST je BOLEZEN

Odnos ljudi do alkohola

n od abstinenta

n do osebe odvisne od alkohola

n tvegano pitje?

n preudarno pitje?

STALIŠČE DO ALKOHOLA

3. komponente

n KOGNITIVNA

- informacija o alkoholu

n ČUSTVENA

- kaj čutimo do alkohola

n VEDENJSKA

- kako se vedemo glede alkohola

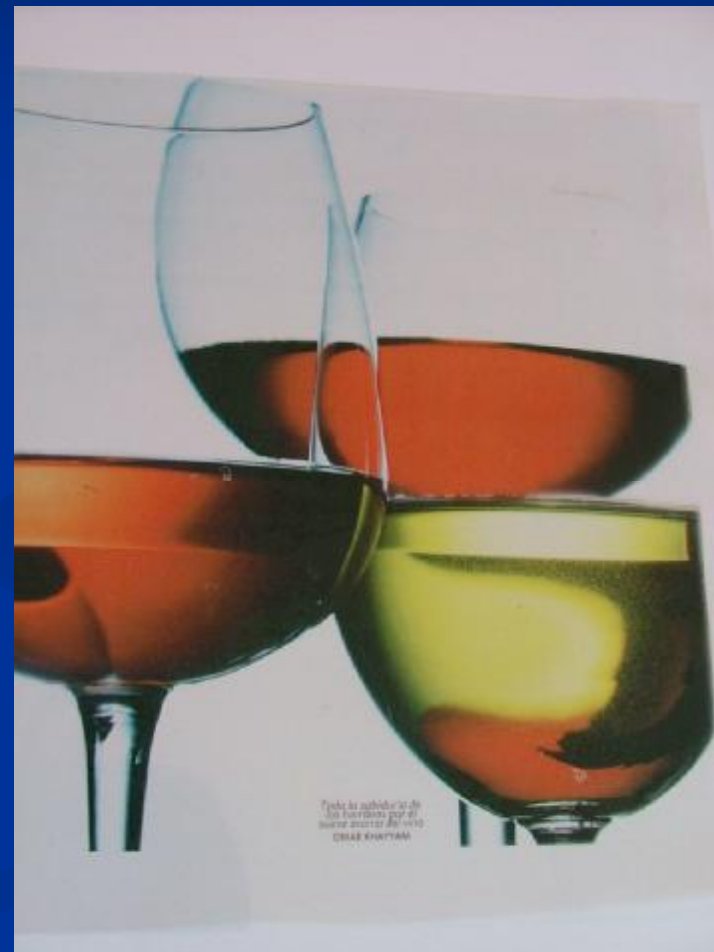

Zakaj nekateri ljudje v določeni skupnosti postanejo odvisni, drugi pa ne?

- n mehanizmi nastanka odvisnosti
- n vpliv dednosti
- n vpliv dejavnikov tveganja in zaščite
- n raziskave v SLO:
  - o pivskem vedenju odraslih prebivalcev
  - o uživanju alkohola pri mladostnikih
  - dejavniki tveganja za nenalezljive bolezni pri odraslih

NEGATIVNI UČINKI pitja alkohola

- n **POSLEDICE** posamezne priložnosti pitja (akutni alkoholni opoj)
- n **REDNEGA** čezmernega pitja

POSLEDICE posamezne priložnosti pitja **("pijanosti")**

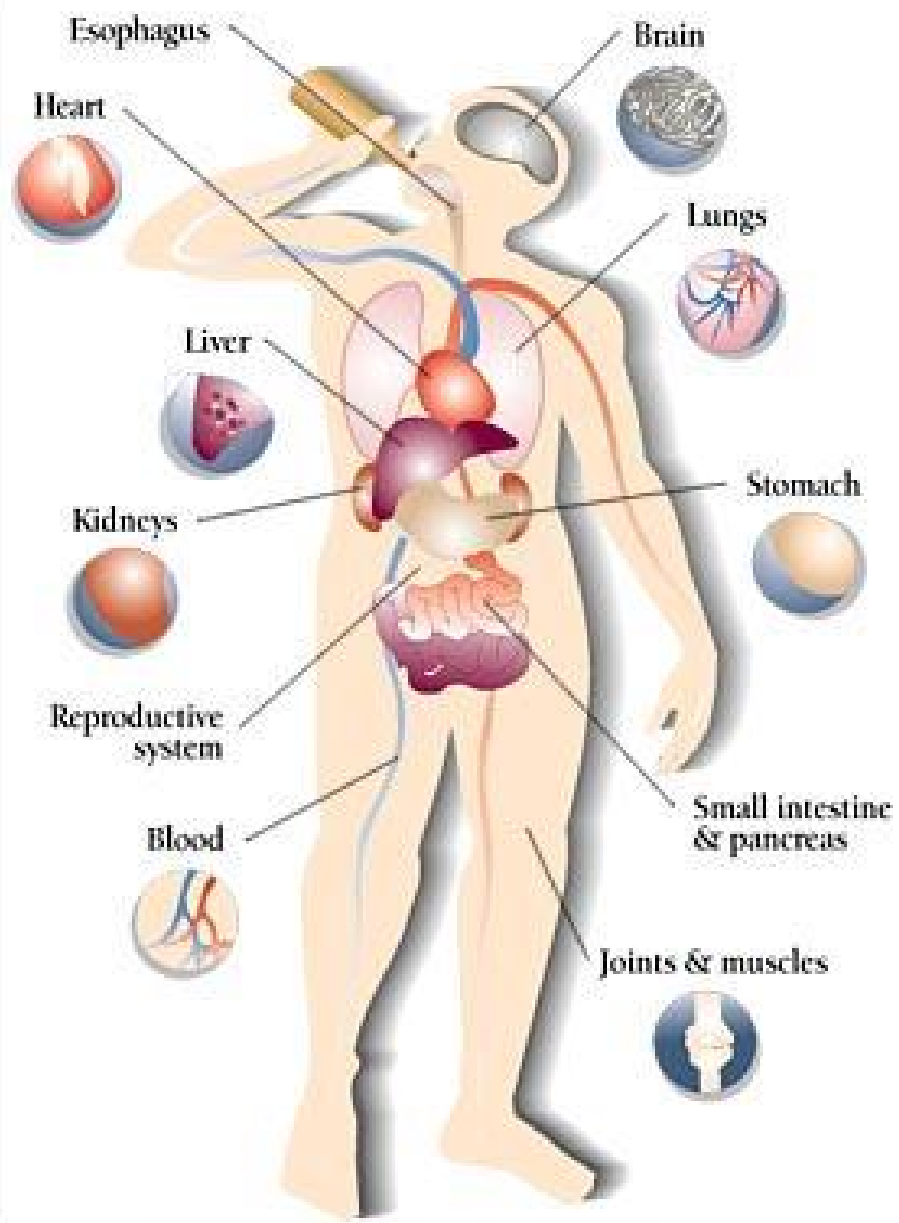
- n** vpliv na motorične sposobnosti, pod. reakcijski čas (nezgode, poškodbe, promet)
- n** ovira razumno razmišljanje in odločanje (kršitve zakonov, nasilje,...)
- n** povečano izločanje vode iz telesa (maček)
- n** intoksikacija z alkoholom

POSLEDICE rednega čezmernega pitja alkohola

- n** TELESNE: jetra, srce, želodčna sluznica, trebušna slinavka, živčevje, rakasta obolenja...
- n** povišan krvni tlak
- n** duševne motnje (tesnoba, depresija)
- n** pot do odvisnosti od alkohola
- n** nasilje, razpad družine, odsotnost z dela, nezaposlenost, socialna ogroženost
- n** samomor

HOW ALCOHOL AFFECTS THE BODY

MEHANIZEM ODVISNOSTI

- n ojačevanje (dražljaj - reakcija)
- n nevroadaptacija (kompenzatorna prilagoditev, ko možgani poskušajo opravljati svojo funkcijo kljub prisotnosti alkohola)

NEVROBIOLOŠKI MEHANIZMI ODVISNOSTI

- n nevrobiološka motnja
- n v določenih področjih možganov se spremeni nevrobiologija
- n nastopi izguba nadzora nad zaužitim alkoholom
- n preskok v odvisnost

NEVROKEMIJA

- n 80.leta 20.stoletja
- n učinkovanje alkohola na možganske nevrottransmitterje
- n pomembni NT ki so vpleteni v učinek alkohola:
  - dopamin
  - serotonin
  - GABA (gama-aminobutirična kislina)
  - glutamat
  - glukokortikoidi, opioidni peptidi

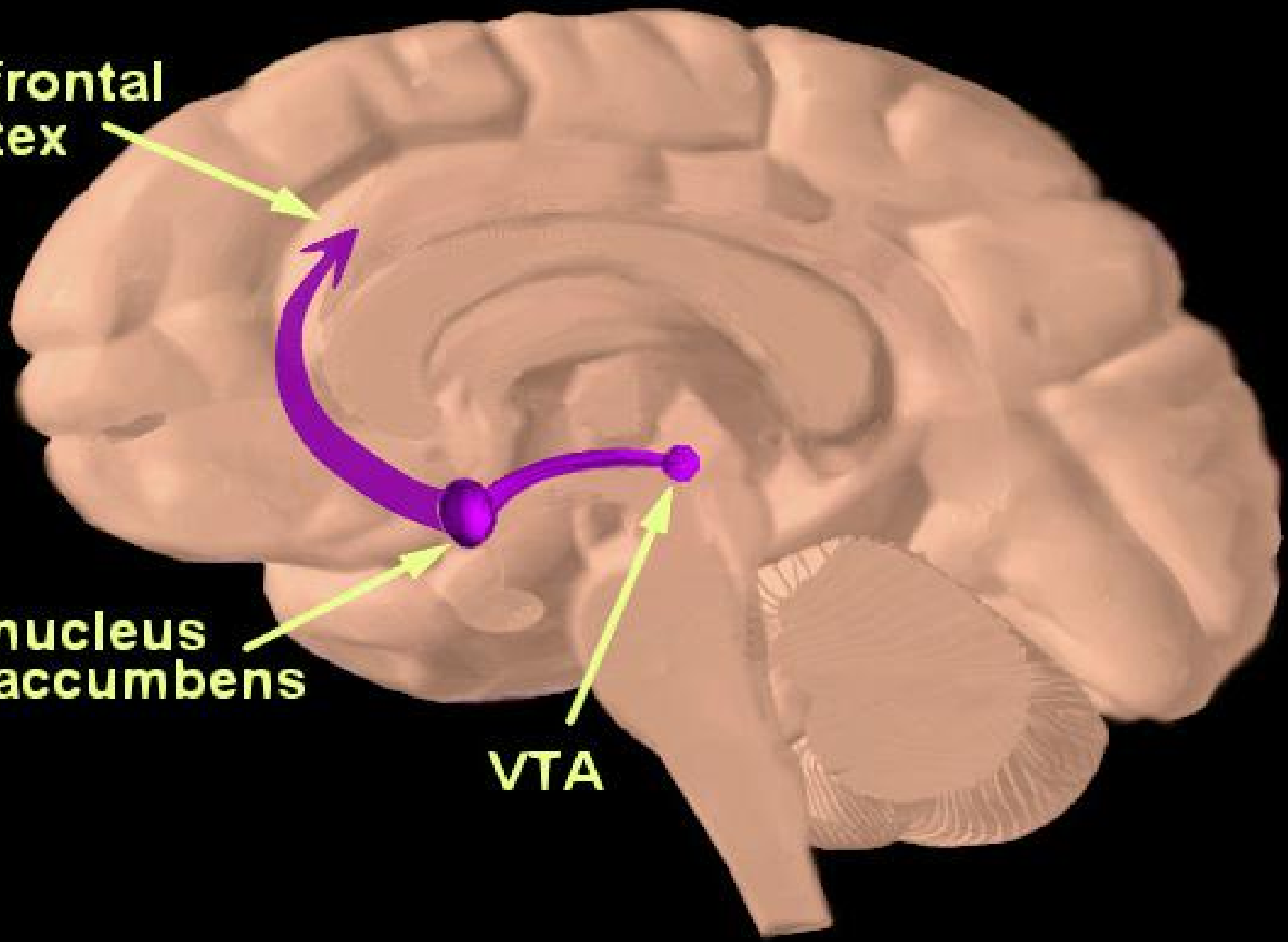
NEVROANATOMIJA

- n možganski nagrajevalni mehanizmi
- n " možganski nagrajevalni sistem " =
mezokortikolimbična pot
- n " možganski nagrajevalni center " =
nucl. accumbens

prefrontal cortex

nucleus accumbens

VTA

VPRAŠALNIK **CAGE**

1. Ali se vam je kdaj zazdelo, da bi morali zmanjšati pitje alkohola?
2. Ali so vas drugi ljudje kdaj nadlegovali s pripombami na račun vašega pitja?
3. Ali ste kdaj imeli občutek krivde zaradi pitja?
4. Ali ste kdaj morali že zjutraj popiti nekaj alkohola, da bi se umirili ali pregnali "mačka"?

Vprašalnik **AUDIT** (Alcohol Use Disorders Identification Test)

ODVISNOST OD ALKOHOLA

= sindrom odvisnosti od alkohola F10.2

- n močna želja po pitju alkohola (craving)
- n spremenjena toleranca
- n zanemarjanje drugih dejavnosti zaradi uživanja alkohola
- n težave pri obvladovanju pitja
- n odtegnitveno stanje
- n vztrajanje pri uživanju alkohola kljub škodljivim posledicam

DUŠEVNE IN VEDENJSKE MOTNJE ZARADI UŽIVANJA ALKOHOLA

F10.0 akutna zastrupitev

- .1** škodljivo uživanje
- .2** sindrom odvisnosti
- .3** odtegnitveno stanje
- .4** odtegnitveno stanje z delirijem
- .5** psihotična motnja
- .6** amnestični sindrom
- .7** rezidualna motnja

DVOJNA DIAGNOZA ali komorbidnost (soobolevnost)

- n SOA - anksioznost
- depresije
- socialna fobija
- motnje hranjenja
- psihoze
- disocialna osebnostna motnja
- odvisnost od drugih PAS
- odvisniško vedenje (patološko hazardiranje)

URGENTNA STANJA

- n intoksikacija
- n odtegnitveno stanje
- n težnja po samomoru
- n recidiv pri odvisnemu
- n telesne bolezni in poškodbe
- n psihiatrični zapleti

BIOKEMIČNI KAZALCI ODVISNOSTI

- n pokazatelji jetrnih funkcij
- n posledice toksičnega učinka alkohola
  - gama GT
  - AST, ALT
  - MCV
  - CDT (ekscesivna raba alkohola)

ZDRAVLJENJE ODVISNOSTI

- n **cilj**: izboljšanje - duševnega
  - telesnega in
  - socialnega stanja
- n brez abstinence to ni možno!
- n abstinenca ni cilj, je osnova za zdravljenje
- n zdravljenje je proces spreminjanja
- n 3.stopnje: pripravljalna, intenzivna, vzdrževalna
- n svojci in pomembni drugi

RECIDIV

- n ponovitev bolezni
- n pogled na recidiv
- n preventiva recidiva
- n zastoj v terapevtskem procesu
- n sprejeti dejstva o svoji bolezni ("ni možno kontrolirano pitje")
- n recidiv ni dogodek, je proces

FARMAKOTERAPIJA ODVISNOSTI

- n pri zdravljenju odtegnitvenih stanj (detoksikacija)
- n pomoč pri vzdrževanju abstinence (naltrekson,...)
- n terapija komorbidnih motenj

ZA NA POT ...

- n alkohol je psihoaktivna snov
- n odločitev za pitje alkohola je vsaj v začetku zavestna ...
- n nevarno je piti tvegano!
- n odvisnost od alkohola je bolezen
- n za pogovor o alkoholu ni nikoli prezgodaj in nikoli prepozno ...

HVALA ZA POZORNOST!

